

UTICAJ SOCIOEKONOMSKOG STATUSA PORODICA U SRBIJI U KOJIMA ŽIVE DECA SA CELIJAKIJOM NA USPEH DIJETE BEZ GLUTENA

Biljana Stojanović¹, Nela Donović², Zoran Leković³, Dragan Prokić⁴, Vladimir Radlović³, Stevan Jovanović¹, Biljana Vuletić⁵

¹Visoka zdravstvena škola strukovnih studija u Beogradu, Srbija

²Univerzitet u Kragujevcu, Fakultet medicinskih nauka, Higijena i ekologija, Kragujevac

³Univerzitet u Beogradu, Univerzitetska dečija klinika, Medicinski fakultet, Beograd

⁴Institut za zdravstvenu zaštitu majke i deteta Srbije „Dr Vukan Čupić“, Beograd

⁵Univerzitet u Kragujevcu, Fakultet medicinskih nauka, Pedijatrija, Kragujevac

SAŽETAK

Cilj istraživanja. Utvrditi ulogu koju socioekonomske karakteristike porodica dece sa celijakijom u Srbiji (nivo obrazovanja, zaposlenost, broj članova porodice, mesečni porodični prihod) imaju na rezultat uspeha terapije ishranom bez glutena, koji se meri serološkim testovima tTG.

Metode. Istraživanjem je obuhvaćen uzorak od $N = 116$ roditelja i isto toliko dece i adolescenata $N = 116$ sa dijagnozom celijakije, koji su na bezglutenskoj ishrani minimum godinu dana. Deca su uzrasta 5–18 godina. Mesto istraživanja su Univerzitetska dečja klinika u Beogradu i Institut za zdravstvenu zaštitu majke i deteta Srbije „Dr Vukan Čupić“, na Novom Beogradu. Vreme istraživanja obuhvata period od 1. aprila do 31. decembra 2016. godine. Korišćeni instrumenti istraživanja su Upitnik o socioekonomskim karakteristikama ispitanika i Dokumentacioni list, oba konstruisana za potrebe ovog istraživanja.

Rezultati. Rezultati istraživanja pokazuju da je prosečna starost majki ispitivane dece 39,6 godina, a očeva 43,4 godine. Srednju stručnu spremu ima 58% (116) roditelja. Stalni radni odnos nema 46,55% majki i 35,34% očeva dece sa celijakijom. U braku je 82,76% roditelja. Porodice su najčešće četvoročlane. Visinu prihoda u odnosu na specifične potrebe 51% roditelja procenjuju kao vrlo loše i loše. Serološki testovi provere uspeha terapije bili su pozitivni kod 25,86% (30/116) dece.

Zaključak. Nezadovoljavajući uspeh terapije dijetom bez glutena dece i adolescenata sa celijakijom ukazuje na veliki uticaj lošeg socioekonomekog statusa porodica u kojima žive. Uzimajući u obzir sve teškoće u sprovođenju bezglutenske ishrane dece u Srbiji, postaje jasno da je neophodno angažovanje i društva, a ne samo članova njihovih porodica.

Ključne reči: celijakija; dete; bezglutenska ishrana.